

Norsk studentorganisasjon

Møllergata 39 / 0179 Oslo

Tlf: 22 04 49 70

E-post: nso@student.no

www.student.no

Resolusjon

Akademisk ansvarliggjøring av folkerettsbrudd

Vedtatt på landsmøte 12.04.2026

Norsk studentorganisasjon

Akademia skal utfordre etablerte sannheter og maktstrukturer gjennom et kunnskapsbasert offentlig ordskifte – Prinsippprogrammet 2025 – 2028.

En av grunnpilarene i norsk høyere utdanning er akademisk frihet, og en sentral forutsetning for akademisk frihet er akademisk ansvarliggjøring. Akkurat som ytringsfriheten forutsetter et ytringsansvar, forutsetter akademisk frihet et akademisk ansvar. Akademisk ansvar innebærer at forskere og institusjoner må være bevisste på hvordan forskning, undervisning og samarbeid påvirker samfunnet, og sikre at akademisk virksomhet ikke bidrar til brudd på menneskerettigheter eller til å opprettholde undertrykkende strukturer. Akademia har ikke bare retten til fri kunnskapsutvikling, men også plikten til å bruke sin posisjon på en etisk og samfunnsbyggende måte. Våre institusjoner spiller en viktig rolle både i det norske samfunnet og globalt, derfor må vi også tydeliggjøre vårt ansvar når akademisk frihet trues internasjonalt.

FNs uavhengige granskningskommisjon konkluderte i sin rapport høsten 2025 med at staten Israel begår folkemord mot palestinerne i Gaza, i henhold til FNs folkemordskonvensjon av 1948, og dokumenterte omfattende angrep på sivile strukturer og samfunnsinstitusjoner. Folkemordskonvensjonen forplikter medlemsstater til å forebygge og motvirke folkemord og brudd på menneskerettigheter. Dette ansvaret gjelder også offentlige institusjoner som forvalter samfunnets tillit og ressurser. Universiteter og høyskoler er institusjoner med et forskningsetisk ansvar og et samfunnsmandat som forplikter dem til å handle i tråd med grunnleggende menneskerettslige prinsipper.

I 2024 publiserte FN en rapport som uttrykker alvorlig bekymring for en «scholasticide» på Gazastripen – et begrep som beskriver den systematiske utslettelsen av utdanning gjennom arrestasjoner, fengsling eller drap på lærere, elever og ansatte, samt ødeleggelse av utdanningsstruktur. Studenter representerer kjernen av akademia, og deres mulighet til utdanning er en investering i samfunnets fremtid. Når studenter nektes å studere i egen stat, undergraves samfunnsutviklingen.

Historisk dokumentasjon viser at palestinske studenter i Gaza over lang tid har blitt systematisk hindret i få tilgang til høyere utdanning. FN rapporterte allerede i 1995 at Israels kvotesystem, korte og utilstrekkelige utreisetilatelser og brå annullering av oppholdstillatelser førte til at store grupper studenter mistet hele semestre eller studieår. Mange ble stilt ovenfor valget mellom å opprettholde seg ulovlig på Vestbredden – med risiko for fengsling – eller å avbryte utdanningen. I tillegg ble det innført full stans i tillatelser for Gaza-studenter som skulle studere i Jerusalem, noe som rammet majoriteten av studentene ved Al-Quds University. Til sammen mistet rundt halvparten av de 1 300 studentene som forsøkte å studere utenfor Gaza det året muligheten til å fullføre studiene. Dette illustrerer et mønster av varige og strukturelle begrensninger på palestinske studenters rett til utdanning.

I senere år har dette mønstret blitt ytterligere forsterket. I Gaza opplever studenter og undervisere mangelen på grunnleggende undervisningsmaterieell, som bøker, og må ty til uoffisielle kanaler, som har skapt kunstig kunnskapsmangel som gjør det umulig å føle ordinære studieløp på lik linje med andre. Sammen viser dette et vedvarende og systematisk mønster der palestinske studenters mulighet til utdanning svekkes både gjennom fysiske restriksjoner og gjennom fraværet av grunnleggende læringsressurser.

Norsk studentorganisasjon

Gjennom ulik ressurstilgang og begrensede muligheter for akademisk videreføring, og nasjonal segregering har det blitt skapt vedvarende forskjeller mellom israelere og palestinske/arabiske borgere innad i Israel. Ulikhetene forsterkes i videregående opplæring og høyere utdanning. Betydelig færre palestinere fullfører bachelor-, master- og doktorgradsutdanning. Palestinske og arabiske forskere er kraftig underrepresentert i akademia, til tross for at de utgjør rundt en femtedel av befolkningen.

Når studenter hindres i å reise til sine universiteter og samtidig mangler tilgang til undervisningsmateriell, undergraves hele den akademiske infrastrukturen som utdanning bygger på. For NSO illustrerer dette hvordan strukturell forskjellsbehandling i utdanning svekker både akademisk frihet og like muligheter – prinsipper som er grunnleggende for høyere utdanning internasjonalt.

NSO mener at:

- Retten til utdanning og politisk ytringsfrihet for alle studenter må respekteres.
- Akademisk ansvarliggjøring er et legitimt, ikke-voldelig virkemiddel for å motstå systematisk brudd på akademisk frihet.
- Norske institusjoner bør stanse institusjonelle forskningssamarbeid med israelske utdannings- og forskningsinstitusjoner som bidrar til eller opprettholder praksiser som begrenser palestinske studenter utdanningsmuligheter, og til den norsk anerkjente ulovlige okkupasjonen opphøres.
- Israelske institusjoner bør videre suspenderes fra Horisont Europa-samarbeidet.
- Regjeringen, ved Kunnskapsdepartementet, utsteder et sektorbreiv til universitets- og høyskolesektoren. Et slikt sektorbreiv må tydeliggjøre sektorens forskningsetiske ansvar og gi nasjonale føringer for håndtering av institusjonelt samarbeid med israelske universiteter og forskningsinstitusjoner.